

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigesimo-Octavo De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De praesentia Parochi, & testium pro Matrimonio contrahendo à Concilio
requisita. §. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

5. Dixi extra confessionem, si enim in confessione tantum Parochus impedimentum mouerit, et si plures Doctores, quorum mentio Sanchez. *dicta disp. 1. §. 1. num. 6. & seqq.* Gutierrez. *c. 60. a. num. 10.* censent posse, imò teneri denegare contrahere volentibus assentiam, si absque fractione sigilli id facere possint. Verus tamen est non posse, quia nequit Confessarius, si notitia in confessione accepta ad exteriores actus, ex quibus confessio onerosa penitentis reddi potest, iuxta ea quibus latius diximus tract. de penit. *disp. de obseruat. sigilli, & tradit Suar. tom. 4. a. 3. part. disp. 1. §. 7. num. 10.* Sanchez. *disp. 16. num. 14.* Gutierrez. *cap. 60. de matr. num. 11.* Coninch. *disp. 27. dub. 7. num. 70.* An autem penitentem mouere teneatur, vel possit ibidem disputauimus, ubi conclusimus ex communi sententia debere prius petere à penitente licentiam, ut cum de auditis in confessione moueat: si ut inquit Coninch. *disp. 27. dub. 7. concl. ult. n. 70.* creditur monito profutura. Et penitens non agere lateus sibi veniam peti, probabile tamen esse hanc obligationem petendi licentiam non habere, sed omnino se gerere posse, ac si in eius notitia nihil decessisset, uti patet ubi citatos approbat Gutierrez. *de c. 60. in fine.*

6. De lata re ad Ordinarium ipse ex officio tenetur veritatem dilucere, & impedimentum appositum inuestigare, cui si dicatur impedimentum sublarum esse per dispensationem, videre debet: an dispensatio lata fuerit pro solo conscientie foro, an etiam pro foro externo? Si dispensatio lata est pro solo conscientie foro nullius est effectus, possit illud coniungere: quia pro impedimento ad forum contentiosum delato non prodest prædicta dispensatio, quia non operatur ultra intentionem concedentis, iuxta leg. non omnis ff. si certum petatur. Quod ad hoc verum est, ut etiam si post contractum matrimonium apponatur impedimentum dirimens, cuius dispensatio solum pro foro conscientie obtineat, separare Ordinarium debet coniuges, ut cœlibem vitam degant, quousque pro foro externo dispensatio obtineatur, ut bene aduertit Sanchez. *disp. 16. num. 17.* Gutierrez. *cap. 6. n. 60.* Coninch. *disp. 27. dub. 7. num. 64.* Quod si contrahens falsis testibus probauerit impedimentum sibi appositum nullum esse, poterit iudex eos matrimonio iungere, tamen si falsitatem agnouerit, quia eo casu publicitas fori externi sublata est, sicuti aduertit Basil. Ponce, *lib. 5. de matr. cap. 36. n. 7.*

7. His addendum est, si Ordinarium constaret de impedimento non ex alterius relatione, sed ex propria notitia obligatum esse coniungere contrahentes; tamen si ignoraret dispensationem obtentam esse: quia nequit simul esse testis, & iudex: ac proinde eius scientia nullus est efficacia, ut possit matrimonium impedire. Et constat in irregulari perente publice Ordines, quem Episcopus non videtur repellere posse et irregularitate sibi tantum nota, iuxta Textum in cap. ex parte de Temp. rib. ordinandor. & ibi Glossa. Et tradit in præsentia Sanchez. *disp. 1. §. num. 14.* Gutierrez. *cap. 60. num. 5.* Coninch. *disp. 27. dub. 7. num. 59. & 67.* Ex quo inferendum est, si Ordinarium præcipiat Parocho scienti impedimento appposito se purgare, obligatum esse obedire, quia caret iure repellendi, eo quod scientia impedimenti nullus sit efficacitatis.

§. VIII.

De presentia Parochi, & testium pro matrimonio contrahendo à Concilio requisita.

1. Propositum decretum Concilij.
2. Nullum est matrimonium, etiam si publice, & coram omni populo contrahatur, si Parochus absit.
3. Contrahentes in illa Parochia, in qua Concilium publicatum est, nec eius decretum receptum, valide absque parocho & testibus contrahunt.
4. Procedit est contrahentes incola sint locorum ubi Concilium receptum sit.
5. Incola locorum, in quibus Concilium publicatum non est, si aueriant ad locum in quo est publicatum contrahere debent coram Parocho, & testibus.
6. Infideles non arduantur hac lege Concilij.
7. Fideles etiam ignorantes lege Concilij astringuntur.
8. Item qui commorantur in pagis, ubi nullus est Pastor, aut vicem eius obtinens, quidquid alij contrarium sentiant.
9. Oburgentem necessitatem omitti non potest obseruatio prædicti decreti.
10. Matrimonium quod in facie Ecclesie celebratum est, & fuit nullum occultum impedimentum, reuocari poterit absque Parocho, & testibus.
11. Qualiter Parochus, & testes presentes esse debeant?
12. Quæ verba Parochus assistens matrimonio proferre debeat?

1. Hucusque actum est de denunciationibus matrimonio præuiis, nunc agendum de solemnitate à Concilio præscripta. Concilium namque Trident. *sess. 24. cap. 1. de reformat. matrimonij* statuit, ne deinceps matrimonium contra-

hatur, quin Parochus, & duo vel tres testes assistant sub decreto irritante contractum, & inhabilitante personas ad aliter contrahendum, (subdit tamen prædictum decretum vim esse habiturum post triginta dies à die primæ publicationis in qualibet Parochia.

2. Hinc fit nullum esse matrimonium, tamen si publice, & coram omni populo contrahatur, si Parochus absit, quia deficit solemnitas requisita à Concilio, ut bene ex communi sententia aduertunt Nauarr. *cap. 2. §. num. 144.* Henrici *lib. 11. cap. 1. num. 1.* Sanchez. *disp. 17. num. 7.* Gutierrez. *de matr. cap. 61. num. 8.*

3. Secundò fit, contrahentes matrimonium in illa Parochia, in qua Concilium publicatum non est, vel eius decretum non est receptum, aut si receptum fuit, est tamen consuetudine abrogatum validè contrahere absque Parocho, & testium presentia, quia Concilium exigit publicationem decreti in qualibet Parochia, ut vires habeat, & robur obtineat si autem post publicationem receptum non sit, vel consuetudine abrogatum, censendum est ac si publicatum non esset, ex Textu in c. 1. de re quæ, & pace. Et constat ex dictis tract. 3. de legib. *disp. 1.* Et in præsentia tradit Sanchez. *lib. 3. disp. 18. num. 1.* Gutierrez. *cap. 61. in fine num. 12.* Coninch. *disp. 27. dub. 1. num. 10.*

4. Neque his obest, quod sic contrahentes incolæ sint locorum, ubi Concilij decretum receptum est, animòque contrahendi in ea loca diuertant, quia hoc decretum non personas utrumque affectit, sed contrahentes in locis, ubi Concilium publicatum est, neque censendi sunt in hoc contractu fraudem vim committere, cum nulla lege prohibeantur illis in locis contrahere, sed iure proprio vtantur. Si tamen omnino clandestinè contraxerint peccabunt sicut peccant incolæ illorum locorum clandestinè contrahentes, sic firmant ex communi sententia Sanchez. Gutierrez. & Coninch. *supra.* Et Rebell. *lib. 2. quest. 7. sect. 3.* Gaspar Hurtado *disp. 5. de matr. difficult. 4. num. 19.*

5. Econtra verò incolæ locorum, in quibus Concilium publicatum, non est, si ad loco ubi est prædictum decretum publicatum, & receptum diuertant animo matrimonij contrahendi, teneatur absque dubio contrahere Parocho, & testibus presentibus aliàs inualidè contrahent: tum quia secundum probabiliorè sententiam peregrini teneantur legibus quæ transierunt, ut diximus tract. 3. de leg. *disp. 1. punct. 24. §. 7.* Tum quia esto non teneantur legibus bonum subditorum speciale inspectantibus: at teneantur legibus bonum commune respicientibus, quæque non tam personas, quam eorum actiones sufficiunt. Ob quam doctrinam ferè ab omnibus receptum est in materia contractuum quemlibet obligatum esse contrahere iuxta consuetudinem, & legem illo in loco receptam, quia ratione contractus foritur forum, iuxta Textum in c. 1. de foro competenti. Et leg. si fundus. 6. ff. de emptione. Et tradit Sanchez. *de disp. 18.* Coninch. *dub. 1. in fine.* Basil. Ponce, *dicto lib. 1. cap. 7. §. 1. num. 6 & seqq.*

6. Superest dicendum An sint aliqui casus à prædicta doctrina excepti: Et nemini est dubium de infidelium matrimonio, tamen si Ecclesia sint temporaliter subiecti, quia legibus Ecclesiasticis, qualis hæc est, non alligantur.

7. De fidelibus verò commorantibus in locis, ubi Trident. publicatum est aliquos casus Doctores excipiunt. Primò excipiunt aliqui, quos tacito nomine refert Coninch. *disp. 27. dub. 1. num. 11.* ignorantes prædictam legem, nam sicut liberantur à culpa, sed à pena irrationis liberari debent. Sed rectius contrarium censet ipse. Egid. de Coninch. *ibi, & pluribus relatis Sanchez. lib. 3. disp. 17. num. 10.* Gutierrez. *cap. 61. a. num. 10.* Basil. Ponce, *lib. 5. cap. 6. in fine num. 18.* quia irritatio adus non in penam contrahentium clandestinè imponitur, sed in odium talis contractus, ut inconuenientia inde orta vitentur, ac proinde siue ignorauerit, siue scienter matrimonium clandestinè contrahatur, nullus est valoris. Argum. Textus in cap. 1. de concess. præbenda in 6. ibi, siue ignorauerit, siue non, non valebat.

8. Secundò excipiuntur contrahentes, ubi nullus pastor, aut vicem eius obtinens haberi, aut in proximis locis adiri potest, ob declarationem Clement. VII. restit. Coninch. *dicta disp. 27. dub. 1. num. 12.* Quem approbare videtur Gaspar Hurtado, *disp. 5. de matr. difficult. 3. num. 10.* dicens hanc declarationem dispensationem fuisse. Sed Contrarium censeo omnino dicendum cum reliquis Doctoribus. Tum quia non constat authenticè prædicta declaratione, vel dispensatione, Tum quia esto constaret, debebat publicari publicatione legis, ac legem vniuersaliter latam restringeret, ut ex communi firmamus Tract. de legib. *disp. 1. punct. 10. num. 5.*

9. Tertio excipit soler casus urgentis necessitatis, videlicet, quando in mortis articulo, vel extra maximè expedit matrimonium contrahi, neque adest Parochus qui assistat: quia non est credendum Pontificem voluisse hunc casum sua lege comprehendere, sic tenet tanquam probabile Veracruz in *append. ad speculum coniug. dub. 5. solut. 2. ad obsecrationem postquam post 7. conclus. Vega lib. 3. sum. casu 361.* Capua *lib. 2. decis. 8.*

G 2

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Part. V.

num. 8. Et sub dubio Azevedo in leg. 1. num. 3. tit. 1. lib. 5. noua collecta. Oppositum tamen communiter Doctores defendunt, vt videre est apud Henrici lib. 1. c. 8. num. 5. & 8. Sanch. disp. lib. 3. disp. 17. num. 4. Gutier. c. 61. de matr. à num. 7. Zeuall. in suis seqq. communib. quæst. 60. num. 63. & 73. Coninch. disp. 27. dub. 1. num. 11. Basil. Ponce lib. 5. c. 6. num. 3. & plures alios ab eisdem relatos. Mouentur ex eo quod præsentia Parochi, & testium fuerit à Concilio vt forma contractus apposita, quæ ad valorem contractus ad vnguem seruanda est ex Textu, in cap. cum dilecti de Rescript. maxime in præsentia casu, in quo nulla epicheia admitti debet, quia plures præstat viam esse præclulam clandestinis coniugis, quam quod aliqui damnant aliquid pariantur ex matrimonio non contracto. Quod adco verum est, vt neque Episcopus in casu dictæ necessitatis, in quo Pontifex consuli nequit dispensare possit, vt bene Nauarr. cap. 22. num. 70. Sanch. disp. 17. num. 6. Gutier. cap. 61. numero 7. in fine. Basil. Ponce cap. 6. num. 16. Zeuallos dicta quæst. 60. 3. num. 100. Et colligitur manifeste ex ipso Concilio, quod cum potestatem dispensandi in denuntiationibus concedat, tacite eam negat in præsentia Parochi & testium. Argum. capit. Nonne de presumptione, sicuti probat Glossa in capit. ad audientiam, verbo, vt duo de clericis non resistentibus.

10. Quartò excipitur matrimonium, quod prius in facie Ecclesiæ celebratum est, fuit autem nullum ob occultum impedimentum: hoc autem matrimonium ratificari poterit absque Parochi, & testium præsentia. Sed hic casus, postea dicemus, non comprehenditur sub prædicto decreto, ac proinde non est censendus à regula exceptus.

11. Modis autem quo Parochus, & testes præsentibus esse debent matrimonio humano, & moralis requiruntur, quia per ipsos Ecclesiæ constat matrimonio contracto: sicuti ex communi sententia resolunt Ledelm. de matr. quæst. 45. artic. 5. Vers. qd secundum dubium. Henrici lib. 11. capite 3. §. 1. Gutier. de matrim. capite 69. Zencdo præct. qq. lib. 1. quæst. 10. à numero 33. Coninch. disp. 27. numero 44. Non est autem opus, vt rogati, vocati que sint, voluntarieque assistant, quia id à Concilio non requiritur, sed esto vi, vel dolo matrimonio assistere cogantur matrimonium valet: ac quod iniuria non impedit, quin Parochus, & testes de matrimonio testari possint, qui est finis Concilij, aperteque probat lex coram Titio 209. de verbor. significat. Et leg. 1. ff. de Testibus. Sic docent Sacerdo ad præct. c. 73. vers. tercio. Petr. de Ledelm. dicto tract. de matr. quæst. 45. art. 5. punct. 3. dub. 2. vers. quo supposito. Zeuallos præct. qq. quæst. 60. 4. n. 70. Gutier. c. 60. num. 10. Sanch. lib. 3. disp. 39. num. 9. Rebell. de obligat. iustit. 2. part. lib. 2. quæst. 8. num. 4. Peccabunt tamen mortaliter contrahentes, si absque graui causa Parochum cogant matrimonio vi, vel dolo assistere, tum ob grauissima inconuenientia, quæ ex tali assistentia orti solent: tum quia intendunt matrimonium celebrare absque approbatione Ecclesiæ, cuius vices Parochus gerit. Atque ita censent Sanch. disputat. 39. numero 12. Coninch. disp. 27. num. 44. & 45. in fine. Gutier. cap. 69. num. 13. Dolo autem testis inducere vt assistant seclusa iniuria, affirmant Sanch. & Gutier. supra, peccatum mortale non esse, quod firmum non videtur, cum tam ipsi, quam Parochus nomine Ecclesiæ matrimonio assistant, tamen non æquè principaliter. Et ratio generalis deducta ab inconuenientibus, quæ per se ex tali deceptione nascuntur æquè in Parocho, & testibus procedit.

12. Parochus prædicto matrimonio assistens coniuges benedicere debet, ea verba proferens: Ego vos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Quæ licet non sint de essentia Sacramenti, siquidem Parochus non est Minister, vt ex declaratione Cardinalium probant Sanch. lib. 3. disp. 38. num. 4. Zeuallos in suis qq. præctis, lib. 2. quæst. 60. 4. num. 53. Gutier. cap. 69. num. 3. At peccatum est veniale illorum omisso, cum sub præcepto à Concilio lato contineantur, sed quia alia plura continentur, idco Sanch. num. 6. & seqq. Gutier. num. 15. censent horum verborum omissionem leuem esse materiam.

§. IX.

An debeat ad valorem matrimonij, & licitum illius contractum Parochus vtriusque contrahentis, & in propria Parochia assistere?

1. Parochus vtriusque contrahentis, si in eius Parochia matrimonium celebratur valide, & licite matrimonio assistit.
2. Parochum extra propriam Parochiam assistentem aliqui censent nec valide, nec licite assistere.
3. Verius est valide assistere.
4. Solutur oppositum fundamentum.
5. Licite extra propriam Parochiam assistit, etsi alij contrarium sentiant.
6. Negant plures valide assistere Sacerdotem extra propriam Parochiam contrahentem.

7. Oppositum verius est.
8. Quam habitacionem contrahentes habere debeant in Parochia, vt eos Parochus coniungere possit. Proponuntur varia placita.
9. Quid sit tenendum.
10. Parochus illius Parochiæ, in qua decernis maiore parte mori habitare te in matrimonio potest coniungere.
11. Vagantium Parochus est ille in cuius Parochia transseuerat commorantur.

1. Communis est sententia Parochum vtriusque contrahentis, si in eius Parochia matrimonium celebratur valide matrimonio assistere, eo quod matrimonium est vinculum indiuiduum duo extrema coniungens. Nequit ergo Parochus potestatem habere suam Parochiam alteri iungendi, quin consequenter habeat potestatem alium iungendi suo Parochiano. Cui enim aliqua iurisdictio conceditur conceditur eas, sine quibus iurisdictio consistere non potest, iuxta leg. 2. ff. de iurisdict. omnium iudic. Et cap. præterea de officio delegati: at Parocho conceditur iurisdictio suam Parochiam in matrimonium iungendi, ergo censetur concessa iurisdictio alium cum suo subdito coniungendi, ex eo namque quod sit vtriusque Parochus est Parochus vtriusque, vt ex declaratione Cardinalium restat Nauarr. c. 2. §. in fine. Henr. lib. 11. de matr. c. 3. n. 2. Sacerdo præct. c. 73. vers. decimo quarta. Caualean. decis. 12. num. 2. 1. Spino de testum. gloss. 1. §. num. 41. Zerola præct. Episcop. 2. part. verbo, Parochus. §. 1. Sanch. disp. 39. num. 9. Zeuallos in suis qq. præct. quæst. 60. 4. num. 16. Gutier. cap. 62. num. 4. Coninch. de matrim. disputat. 27. num. 19. Coninch. respon. moral. lib. 1. quæst. 131. numero 2. Basil. Ponce. lib. 5. cap. 16. num. 2. & conuincitur argumento ex leg. si communem ff. quemadmodum seruitutes amittant. ibi: Si communem fundum ego & pupillum habereimus, licet vtrique non vteretur, tamen propter pupillum, & ego vtrum retineo.

2. Verum si ille Parochus non in propria Parochia, sed extra assistat, censent Nauarr. cap. 2. §. num. 144. Ludouic. Lopez 1. p. instruct. c. 8. §. præterea. Et 2. part. de matr. c. 39. Henrici lib. 11. c. 3. num. 2. Rodrig. 1. p. sum. c. 2. 18. num. 5. Zeuallos d. quæst. 60. 4. num. 10. Basil. Ponce. lib. 5. cap. 16. num. 4. nec licite, nec valide matrimonio assistere. Mouentur ex eo, quod Concilium non sit censendum Parocho extra propriam Parochiam concedere iurisditionem, præcipue cum id necessarium non sit, inquit Basil. Ponce. Nam si contrahentes peregrinantur Parochus illius loci qua transeunt eos coniungere poterit, si vero in Parochia feminae vir existat, Parochus feminae eos coniungere poterit. Nulla ergo est causa, ob quam Parochus in aliena Parochia matrimonio assistat. Quod si dicas in præsentia iurisditionem voluntariam exerceri, cuius exercitium extra territorium permittitur: Obstat quia id verum est, quando iurisdictio voluntaria exerceri potest extra territorium absque iusta querela illius qui in eo territorio iurisditionem habet. At Parochus illius territorij iuste conueniri potest, quod alienus ibi assistat, cum ipse possit assistere. Præterea assistentia Parochi non est actus iurisditionis, sed cuiusdam authenticæ testificationis, quæ cum præiudicio territorij non est censenda à Concilio concessa. Cui doctrina videtur fauere declarationes Cardin. relatæ à Basil. d. lib. 5. c. 16. n. 1. dicentes, Quando matrimonium contrahitur inter virum & mulierem diversarum Parochiarum, Parochum viri in eius Parochia & Parochum feminae in sua Parochia debere sponso benedicere. Expendo verbum debere, quod necessitatem importat.

3. Ceterum verius est, & omnino tenendum Parochum viri in Parochia feminae, vel extra vtriusque Parochiam valide assistere eorum matrimonio: sic ex communi sententia docent Spino de testum gloss. 1. §. numero 42. Sanch. lib. 3. disp. 19. numero 8. & 14. Coninch. disp. 27. numero 22. Gutier. tract. de matr. c. 61. n. 5. Ratio videtur manifesta, nam Concilium solum exigit Parochi assistentiam, non autem exigit quod in propria Parochia assistat, neque eius sui necessarium erat, cum ex eius assistentia vbiunque matrimonium celebraretur, clandestina nuptia vitantur, ob cuius causam assistentia Parochi à Concilio postulatur.

4. Neque fundamentum Basilij virget, nam prædicta assistentia esto non sit actus iurisditionis voluntariae, nullo modo est actus iurisditionis contentiosa, & neque illam vilo modo imitatur, ac proinde extra territorium exerceri potest. Et licet non esset necessarium prædictam quasi iurisditionem Parocho concedere, fuit tamen conuenientissimum, vt sic facilius matrimonium celebrari posset concessa pluribus Parochis facultate ei assistendi. Neque declarationes Cardinalium contrarium probant: nam explicari possunt non de assistentia præcisè, sed de benedictione in Ecclesiæ inter Militarum solemniam faciendæ. Et esto de assistentia intelligatur, solum conuincunt Parochum viri in propria Parochia assistere debere, non ex necessitate, sed ad maiorem matrimonij securitatem, & certitudinem.

5. Sed an licite extra propriam Parochiam assistat? Negant Sacerdo.